

2 Fleur

Het was mei 2024.

Zoals gewoonlijk gingen John en ik samen tegen het eind van de middag met de honden lopen. Vanaf ons huis lopen we de oprit op en omdat we in de bergen wonen is dat ook klimmen.

We lopen dertig meter omhoog tot het gietijzeren hek, dan een klein eindje over het geasfalteerde doodlopende weggetje dat naar een *hameau* (gehucht) leidt, dan zijn we in, wat wij het 'kastanjabos' noemen. We gaan dan verder op een soort pad, eigenlijk een wildpaadje, dat naar boven de berg op gaat. Om je heen overal kastanjabomen, zoveel dat wanneer je hier in de herfst komt het oppassen geblazen is, want je glijdt letterlijk uit over de vele kastanjes. Hier in de Ardèche leefde men eeuwenlang van de opbrengst van de tamme kastanjes. Alles werd ervan gemaakt: meel, waar brood en pannenkoeken van werd gebakken, bier, *confiture*, soep, enzovoort. Met ezels liep men dagen over de zogenoemde ezelpaadjes, smalle paden geplaveid met de stenen die je in de bergen overal om je heen ziet. Mooie ronde en platte stenen, maar ook brokstukken van de rotsbodem. De paden werden aangelegd door de meest onherbergzame gebieden, om naar een volgend dal of gehucht te kunnen komen. Om daar de kastanjeproducten aan de man te brengen of te ruilen tegen wijn, die gemaakt werd in de gehuchten die tegen de zuidkant van de berg lagen, waar volop druiven werden verbouwd.

Door de industrialisatie trokken de mensen weg, maar de laatste jaren heeft de kastanje haar opmars weer gemaakt. De soms honderd jaar oude kastanjabomen worden beschermd en de *chatagneraies*, boomgaarden vol kastanjabomen, zijn weer in gebruik. Veel van de producten die nu van de kastanjes worden gemaakt, zijn voor de toeristische markt. Maar de 'Ardechois' zoals de vaste bewoners van de Ardèche worden genoemd en die veelal ook de producenten zijn van de producten van nu, gebruiken ze ook zelf weer net als vroeger om van het meel brood, koek en overheerlijke taart te maken.

De honden vinden het altijd leuk om hier rond te dwalen, want dat is wat we doen. Hier geen wandelroutes uitgezet of aangegeven, geen verharde paden. In de loop der jaren dat we hier wonen hebben we zelf routes uitgestippeld. Wildpaadjes als uitgangspunt genomen, meter voor meter de berg leren kennen. In de zomer lopend door droge beken die altijd van boven komend, je of omhoog of omlaag het dal in brengen. Kortom voor de honden, maar ook voor ons steeds weer een avontuur.

Inmiddels weten we waar de dassen hier op deze berg wonen in hun burchten en waar de vossen hun holen hebben. En heel belangrijk, waar de wilde zwijnen hun jongen krijgen, want daar moet je in het voorjaar niet komen.

Toen we hier voor het eerst kwamen in 2015 was Golda pas vier jaar, nog jong en

haar geweldige speurneus wist al heel snel waar de zwijnen woonden. We hebben met haar spannende momenten beleefd, als ze weer eens ontsnapt aan onze aandacht op haar manier op zwijnenbezoek ging. Want dat was het, zwijnenjacht, daar heeft ze nog nooit van gehoord. Golda die als pup haar moeder die vergiftigd was moest missen, juist in haar inprentingsfase, heeft daardoor wel wat gemist. Zo kent ze de lichaamstaal van andere honden niet, wat haar in het verleden soms in moeilijke situaties bracht.

Doordat ze wat genen van een jachthond in zich heeft, vindt ze het speuren naar wild reuzeinteressant. Maar als ze in de buurt komt van het betreffende dier, herkent ze ook niet de signalen van het beest tegenover haar en haar eveneens aanwezige labradorgenen willen dan alleen maar pleasen, ze wil met iedereen vriendjes worden.

Helaas, zo werkt het niet in de natuur en dat heeft haar dan soms ook in hele lastige situaties gebracht. Maar steeds weer ging het goed, al was het soms op het nippertje. Maar de laatste tijd is het struinen op de berg, het er stiekem van doorgaan veel minder geworden, met haar dertien jaar wordt ze toch nog een rustige en gezeglijke hond, althans... nog wel, want ze wordt ook doof.

Fleur, de kleine grote vriendin van Golda, is graag daar waar zij ook is. Alleen wij mensen, haar baasjes, zijn net iets belangrijker. Dus meegaan op de gewaagde tochten van Golda is er voor haar niet bij, zeker niet meer nadat ze het een keer had gewaagd om toch met Golda mee te gaan, nou dat heeft ze geweten. Sindsdien moet ze daar niets meer van hebben en blijft altijd vlak bij ons evenals Mila.

Mila, onze jongste, die zoveel in te halen heeft, vindt het wandelen op deze berg helemaal je van het. Veel van haar angsten overwonnen, blijven vreemde omgevingen nog altijd erg spannend. Maar hier in dit kastanjebos, waar we zo vaak al geweest zijn, hier voelt Mila zich op haar gemak. Ze hoeft hier niet meer bang te zijn ons kwijt te raken, hier durft ze soms even helemaal hond te zijn en een eindje bij mij vandaan te gaan. Rent dan vrolijk springend in het rond en wil zelfs wel even achter een stok aan.

We klimmen rustig de berg op, lopen langs de 'zwijnenpoel', een plek met modder halverwege de berg, die ontstaan is bij een ondergrondse wel die steeds wat water tussen de rotsen uit laat sijpelen. Een uitgelezen plek voor de varkens om eens lekker te baden, je ziet dan ook overal hun sporen in het zand en in de modder. En had ik al verteld dat hier geen mens komt. Nog nooit zijn we hier op de berg ook maar één mens tegen gekomen, maar dat is volkomen begrijpelijk, immers hier zijn geen wandelpaden.

Via deze zwijnenpoel vervolgen we onze weg naar boven. Plotseling merk ik dat Fleur niet meer bij ons loopt. We noemen haar niet voor niets vaak 'Napoleon', klein en dapper loopt ze meestal voorop, als aanvoerder van haar eigen 'legertje'. Ik blijf staan en vraag aan John: "Waar is Fleur?" we kijken tegelijkertijd om en zien

En zo gingen de dagen van december voorbij en werd het 24 december en was het bijna kerstavond. Deborah weggebracht, de laatste dingen met Hannie doorgenomen, onze eigen honden een laatste knuffel! We gingen op pad.

Het was koud die avond, half- tot zwaarbewolkt, wel gunstig geen volle maan die het terrein zou verlichten. Er stond een gemeen windje met een temperatuur van rond de 2 graden, dus moesten we ons wel warm aankleden. Zwarte spijkerbroeken, truien over elkaar, de donkerste boven, géén identiteitsbewijzen of wat dan ook op zak. Zo gingen we in de buurt van ons huis naar de afgesproken plek.

Al snel kwam er een kleine vrachtwagen aan met Alex en Thijs, daarachter Marleen met haar eigen auto en daarin ook Monique. John en ik stapten bij hen in en zo begonnen we aan ons grote avontuur, onze eerste echte grote dierenbevrijdingsactie.

We reden naar Zeist, het was stikdonker en het was heel rustig op de weg. Nog even en de kerken zouden weer vollopen met mensen die de kerstnachtdienst zouden gaan bijwonen. We waren allemaal stil, in gedachten bezig met wat komen zou. Het was allemaal goed doorgesproken. Alex en Thijs zouden voorop blijven rijden, ook als we het terrein op zouden rijden, we zouden onze lichten uitdoen. Zij zouden hun auto achter het gebouw neerzetten, Marleen daar vlak achter. We zouden een paar minuten blijven zitten om te kijken of er niets gebeurde, of er niet toch ergens een alarm zou afgaan of iets dergelijks. Als de kust veilig was zouden zij met een meegenomen breekijzer de deur openbreken. Op dat moment zouden wij vieren naar binnen gaan en de honden bevrijden en die naar de vrachtwagen brengen die ondertussen door Alex dichterbij was gereden. Eenmaal alle honden ingeladen zou het wegwezen zijn!

En zo naderden we Zeist en bleven vlak achter Alex en Thijs rijden. De spanning in de auto was voelbaar. En toen waren we er. Ik kneep John even in zijn hand, we keken elkaar een ogenblik aan, we wisten van elkaar wat we dachten. We waren jong en vol energie, we vonden het spannend maar waren niet bang, we zaten vol idealen. Wij zouden helpen om de wereld een stukje beter te maken. De kleine vrachtwagen draaide het terrein van TNO op, de lampen gingen uit. Marleen deed hetzelfde.

Toen ik naar buiten keek zag ik dat boven op het gebouw een appartement was gebouwd, alle lichten in huis brandden. Ik zag figuren door het ietwat beslagen raam heen en weer lopen, ik zag een kerstboom die de sfeer compleet moest maken.

Even ging het door me heen, hoe kun je hier nu werken, hoe kun je hier nu ieder dag gevoelloos rondlopen. Want dat moet wel met al die ellende om je heen. Heb je dan helemaal geen geweten, of sus je dat met het idee of zelfs de overtuiging dat het nodig is? Maar ik had geen tijd om me daar verder in te verdiepen.

De remlichten van het vrachtwagentje lichtten op en stond toen dicht tegen een